

Phòng trừ ve sầu hại cà phê

Tại Lâm Đồng hiện có 2 loài ve sầu xuất hiện trên cà phê:

- Loài nhỏ: được định danh là loài *Purana guttularis Walker*, thuộc họ *Cicadidae*, bộ cánh đều *Homoptera*.
- Loài lớn: có 3 loài, trong đó 1 loài được định danh là *Pomponia sp*, 2 loài chưa định danh được.

Các loài ve sầu trên chưa xác định chính xác được vòng đời (từ 2-17 năm).

+ Trứng: Con cái dùng máng đẻ trứng cửa vào cành nhỏ cây khô để đẻ, ngoài ra chúng còn đẻ trứng vào dưới lớp vỏ thân cây, hoặc các cành đã hóa gỗ. Trứng được đẻ rải rác hoặc từng ổ (10-20 ổ trứng). Mỗi con cái có thể đẻ từ 400-600 trứng, tương đương khoảng 40-50 ổ trứng.

+ Ấu trùng: Trứng sau khi nở ra ấu trùng tuổi 1 sẽ rơi xuống đất, ấu trùng đào hang sâu dưới đất từ 15-40 cm để bắt đầu pha ấu trùng kéo dài 2-17 năm. Ấu trùng chích hút hệ thống rễ của cây để sống.

+ Trưởng thành: Ấu trùng đến kỳ vũ hóa bò lên khỏi mặt đất vào ban đêm, chúng leo lên cành, lá cây để chuẩn bị lột xác lần cuối thành con trưởng thành. Loài 13-17 năm thường vũ hóa đồng loạt, trùng hợp trong vài ngày (thường vào giữa tháng 5 - đầu tháng 6). Loài 2-7 năm thường vũ hóa từ tháng 4 - 9 hàng năm.

Triệu chứng gây hại: Cây cằn cọc, lá úa vàng, các cành dinh dưỡng phát triển kém, chồi ngọn và lá ra ít. Nếu bị hại nhẹ thì cây còn xanh, lá cà phê mo lại lên phía trên; nếu bị nặng thì cây rụng lá và trái xanh bất thường, quả non phát triển chậm ngay cả sau khi bón phân đều mùa mưa. Các rễ tơ ở độ sâu 0-15 cm phát triển chậm, một số rễ bị đen, thối từ đầu rễ vào do nấm, tuyến trùng tấn công vào vị trí bị ấu trùng ve sầu gây hại.

Biện pháp phòng trừ: Thường xuyên kiểm tra bộ rễ cà phê, khi phát hiện có ấu trùng với mật độ thấp từ 40-80 con/gốc thì xử lý bằng các loại thuốc ít độc như Dầu khoáng SK Enspray 99EC liều lượng 40 ml/gốc (4-5 lít/ha), hòa nước tưới gốc: 3-5 lít nước thuốc/gốc.

- Khi mật độ nhiễm từ 80-160 con/gốc thì sử dụng một trong các loại thuốc sau: Benfuracarb (Oncol 25WP 1,5 kg/ha); Visumit 50 ND 0,2%, (6-10 lít/ha); Vibasu 10H (10-20 kg/ha); Vibam 5H (30-40 kg/ha).

- Nếu mật độ cao từ 160 con/gốc trở lên thì sử dụng các loại thuốc đặc trị như Bộ thuốc cặp 3 (Serpal super 550EC, liều lượng 50 ml/40 lít nước + Laminat 40 SP, liều lượng 50 g/40 lít nước + Heroga 6,4 SL, liều lượng 50 ml/40 lít nước), tưới từ 5-10 lít nước/gốc tùy theo tuổi cây cà phê.

- Nên phun thuốc phòng trừ khi ve sầu mới nở (tháng 8-9). Cần cào kỹ lớp đất mặt ở trên để lộ miệng lỗ ấu trùng, sau đó rải đều bằng các loại thuốc dạng hạt, tiến hành lấp đất, tưới nước hoặc tưới kỹ bằng các loại thuốc nước như Bộ thuốc cặp 3 (Heroga 6,4 SL + Laminat 40 SP + Serpal super 550 EC), Visumit 50 ND,...

(Nguồn: Quy trình sản xuất cà phê vối trên địa bàn tỉnh - Sở NN và PTNT tỉnh Lâm Đồng)

Bản tin

Khoa học Công nghệ phục vụ Nông nghiệp, Nông thôn

THÔNG TIN - PHỔ BIẾN KIẾN THỨC

Số 05/2011

Quy hoạch vùng sản xuất rau và chè an toàn tập trung

Dự án *Nâng cao chất lượng, an toàn sản phẩm nông nghiệp và Phát triển chương trình khí sinh học* (Sở NN và PTNT tỉnh) đang thực hiện nhiệm vụ quy hoạch "Vùng sản xuất rau và chè tập trung tỉnh Lâm Đồng giai đoạn 2010-2020".

Theo định hướng, vùng quy hoạch này có diện tích 40.374 ha, gồm 13.174 ha sản xuất rau an toàn tập trung tại Đà Lạt (2.000 ha), Lạc Dương (674 ha), Đơn Dương (4.500 ha) và Đức Trọng (6.000 ha); Vùng sản xuất chè an toàn tập trung là 27.200 ha tại Đà Lạt (500 ha), Di Linh (1.200 ha), Bảo Lộc (8.500 ha), Bảo Lâm (16.000 ha) và Lâm Hà (1.000 ha).

Mục tiêu của quy hoạch này nhằm "Xác định quy mô diện tích, xây dựng phương án và đề xuất các giải pháp phát triển bền vững vùng sản xuất chè và rau an toàn tập trung,... nâng cao chất lượng, bảo đảm an toàn thực phẩm và tăng tính cạnh tranh của sản phẩm; góp phần tăng thu nhập, tạo việc làm, bảo vệ môi trường và sức khỏe của người sản xuất và người tiêu dùng".

Dự án được thực hiện từ nguồn vốn tài trợ của Ngân hàng châu Á.

Tái canh vườn cà phê già cỗi

Theo Hiệp hội Cà phê - Ca cao Việt Nam, trong vòng từ 3-5 năm tới, diện tích cà phê già cỗi (cây có độ tuổi trên 20 năm) sinh trưởng kém, năng suất thấp (dưới 1,5 tấn/ha) và không có khả năng cưa đốn phục hồi hay ghép cải tạo sẽ chiếm gần 50% trong tổng diện tích 520 ngàn ha cà phê cả nước. Để thay thế các vườn cà phê già cỗi này, nông dân phải tiến hành tái canh.

Hiện nay, nhiều hộ nông dân ở Tây Nguyên đang thực hiện việc tái canh vườn cà phê già cỗi ngay sau khi thanh lý nhưng kết quả không như mong muốn. Chỉ sau 2-3 năm trồng, cây cà phê tái canh trên các diện tích thanh lý đã bị vàng lá, còi cọc, rễ tơ bị thối, cây phát triển kém, hiệu quả kinh tế thấp

nên người dân phải tiếp tục thanh lý, gây tổn kém.

Để tái canh cà phê hiệu quả, bà con nông dân cần tiến hành các bước sau:

Trước hết, dùng máy nhỏ hoặc đào để đưa toàn bộ thân, cành, lá và bộ rễ ra khỏi vườn cây.

Sau khi thu dọn hết cây thì tiến hành cày bừa: dùng cày một lưỡi, cày ở độ sâu 40 cm hai lượt theo chiều dọc và chiều ngang của vườn. Sau đó dùng bừa có răng dài 20-30 cm để bừa 2 lần, rà rễ theo chiều dọc và chiều ngang của vườn để đem đốt.

Tiến hành trồng luân canh các loại cây khác (ngô, vừng, khoai, sắn, đậu đỗ,...) từ 3-4 năm trước khi trồng lại cà phê nhằm cắt đứt nguồn sâu bệnh, nhất là các loại sâu bệnh sinh ra từ đất.

Khi trồng cà phê mới, cần phải tuân thủ đầy đủ quy trình kỹ thuật sau: cây giống phải đạt tiêu chuẩn, sạch bệnh, nhất là các bệnh tuyến trùng, nấm bệnh trong bầu đất; bón lót bằng phân hữu cơ từ 15-20 kg/hố; làm bồn tủ gốc, trồng cây che nắng, gió tạm thời; trồng xen cây khác để che phủ cải tạo đất,...

Trên các diện tích cà phê tái canh thường xuất hiện cây chết rải rác hoặc sinh trưởng kém, cần phải nhổ bỏ, xử lý hố bằng thuốc bảo vệ thực vật phòng trừ tuyến trùng, nấm bệnh và trồng lại. Quá trình này cần được tiến hành thường xuyên trong những năm đầu. Sau vài năm, vườn cây sẽ ổn định và bước vào thời kỳ kinh doanh.

Nguồn: Nông nghiệp Việt Nam

Cung cấp
Thông tin KHCVN
miễn phí

ĐIỂM THÔNG TIN KHCVN PHỤC VỤ NÔNG NGHIỆP, NÔNG THÔN

Đặt tại UBND các xã và phòng Công thương các huyện

Hiện nay, tại kho dữ liệu của *Thư viện điện tử phục vụ nông nghiệp, nông thôn tỉnh Lâm Đồng* có gần 200 tài liệu liên quan đến kỹ thuật trồng và chăm sóc cà phê. Bà con có nhu cầu cung cấp thông tin vui lòng liên hệ các điểm Thông tin KHCVN phục vụ nông nghiệp, nông thôn đặt tại UBND các xã và phòng Công thương, kinh tế các huyện/thành phố.

- + Hướng dẫn trồng cây trong trang trại (Kỹ thuật trồng cà phê chè)
- + Kỹ thuật trồng, chăm sóc, chế biến cà phê
- + Kỹ thuật gieo trồng chế biến chè và cà phê
- + Bác sĩ cây trồng (trồng, chăm sóc và phòng trừ sâu bệnh cây cà phê, ca cao)
- + Kỹ thuật phát triển cà phê chè đạt hiệu quả kinh tế cao (phân vùng quy hoạch, chọn giống, kỹ thuật trồng, phòng trừ sâu bệnh, thu hoạch, chế biến, bảo quản cà phê chè)
- + Kỹ thuật trồng cà phê mật độ dày cho năng suất cao
- + Phim: Chăm sóc cây cà phê trong mùa khô
- + Phim: Biện pháp khắc phục rụng quả cây cà phê
- + Phim: Phát triển nguồn giống (lúa, lạc, cà phê, ca cao, tiêu, mía)

Phục vụ
từ thứ 2 đến thứ 6

Quản lý sâu bệnh hại cà phê (tiếp theo số 4/2011)

Tuyến trùng

Dấu hiệu	Nguyên nhân	Biện pháp phòng trừ
<ul style="list-style-type: none"> - Tuyến trùng gây hại ở tất cả các loại tuổi, cả trong giai đoạn vườn ươm. - Triệu chứng thường gặp đầu tiên là 1 mảng hay 1 vùng cây sinh trưởng kém trong khi các cây xung quanh sinh trưởng tốt. - Triệu chứng trên mặt đất rõ nhất là cây giảm sinh trưởng, thiếu dinh dưỡng (vàng lá), héo khi thời tiết nóng hay khô, giảm năng suất và chất lượng. - Triệu chứng ở dưới mặt đất là thối rễ cọc trên cà phê kiến thiết cơ bản và thối rễ tơ trên cà phê kinh doanh. <p>Bệnh thối rễ cà phê do tuyến trùng</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Do tuyến trùng <i>Pratylenchus coffeae</i> kết hợp với nhiều loại nấm, chủ yếu là <i>Fusarium solani</i>, <i>Fusarium oxysporum</i>, trong một số trường hợp còn có sự phối hợp với rệp sáp. Các ký sinh này có sẵn trong đất và rễ của các vườn cà phê già cỗi và chỉ làm suy yếu các vườn này nhưng lại dễ dàng gây chết cho cà phê kiến thiết cơ bản khi trồng lại. - Đối với các vườn cà phê kinh doanh, bệnh thường xuất hiện ở những vườn cho năng suất cao trong một thời gian dài nhưng không được bổ sung phân hữu cơ cũng như phân hóa học cân đối khiến cây kiệt sức và giảm sức đề kháng. - Tuyến trùng gây hại cây chủ yếu sống trong đất. Trứng của tuyến trùng có thể tồn tại rất lâu trong đất và trên các tàn dư thực vật khi không có cây ký chủ hay gặp điều kiện không thuận lợi. - Tỷ lệ cây chết ở các vườn không được rà rễ và thu gom rễ cẩn thận sau khi thanh lý có thể lên đến 70-80%. Ẩm độ đất cao tạo điều kiện thuận lợi cho tuyến trùng phát triển, tuy nhiên đất quá ẩm hay quá khô cũng làm chết tuyến trùng. Đa số tuyến trùng chết ở nhiệt độ 50-55 °C. Tuyến trùng có thể di chuyển theo nước nên biện pháp tưới tràn sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho bệnh lây lan nhanh. - Việc xới xáo, vét bồn trong các vườn đã bị bệnh cũng tạo điều kiện cho bệnh lây lan và phát triển vì tạo vết thương cho rễ. 	<ul style="list-style-type: none"> - Đối với cà phê kiến thiết cơ bản trồng lại: Trước khi trồng phải rà rễ, nhặt sạch rễ cũ còn sót lại, sau đó luân canh với cây trồng khác không phải là ký chủ của tuyến trùng trong 2-3 năm. Xử lý hố trước khi trồng bằng bón vôi (1 kg/hố) kết hợp với bón lót phân như Mocap 10G (50 g/gốc), Vimoca 2 0 N D (0 , 3 % , 2 lít dung dịch/gốc), Oncol 20EC (0,3%, 2 lít dung dịch/gốc). - Đối với cà phê kinh doanh: Bón phân đầy đủ, cân đối, đồng thời tăng cường bón phân hữu cơ và các chế phẩm sinh học cải tạo đất, nhất là đối với các vườn cây đã cho năng suất cao trong nhiều năm. - Hạn chế xới xáo, làm bồn trong những vườn cây đã bị bệnh để tránh sự lây lan bệnh qua việc làm tổn thương bộ rễ; không tưới tràn từ vườn bệnh sang vườn không bệnh. - Khi cây mới bị bệnh có thể dùng thuốc Ethoprophos (Vimoca 20ND), Benfuracarb (Oncol 5G-20EC-25WP), Cytokinin (Geno 2005 2SL) (3.000-5.000 lít nước/ha), Paecilomyces (Palila 500 WP 5-10 kg/ha) tưới kỹ quanh gốc. - Khi cây bị bệnh nặng cần nhổ bỏ và xử lý đất bằng vôi bột một thời gian rồi mới trồng lại.

Mọt đục quả

Dấu hiệu	Nguyên nhân	Biện pháp phòng trừ
<ul style="list-style-type: none"> Mọt thường đục 1 lỗ tròn nhỏ cạnh núm hay giữa núm quả để chui vào trong nhân, đục phối nhũ tạo thành các rãnh nhỏ để đẻ trứng. Sâu non ăn phối nhũ hạt làm giảm chất lượng cà phê nhân. <p>Mọt đục quả cà phê</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mọt thường sống trong các quả chín, nhất là các quả khô trên cây và rụng dưới đất. - Sau khi thu hoạch mọt sẽ sống trong các quả khô trên cây và dưới đất, sau đó chuyển sang các quả xanh già, quả chín đầu vụ. Mọt gây hại trên tất cả các giống cà phê. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vệ sinh đồng ruộng sau khi thu hoạch bằng cách tận thu tất cả các quả khô và chín còn sót lại ở trên cây và dưới đất. - Bảo quản hạt ở ẩm độ dưới 13% thì tất cả mọt trưởng thành đều chết. Có thể phun thuốc Diazinon (Danasu 50EC, Diaphos 50EC).

Rệp

Dấu hiệu	Nguyên nhân	Biện pháp phòng trừ
<ul style="list-style-type: none"> - Các loại rệp vẩy xanh và vẩy nâu thường xuất hiện quanh năm. Rệp sáp hại quả thường xuất hiện từ sau khi ra hoa cho đến hết thu hoạch. Chúng gây hại nặng vào các tháng mùa khô và đầu mùa mưa, đặc biệt là thời gian có các giai đoạn mưa nắng xen kẽ. Số lượng rệp giảm hẳn giữa mùa mưa do mưa nhiều, ẩm độ không khí cao. - Sau khi thu hoạch quả, rệp chuyển sang sống trong các cụm hoa chưa nở ở đầu cành và đẻ trứng ở đó. Các trứng này sẽ nở thành rệp con sau khi cây được tưới nước và gây hại ngay từ giai đoạn đậu quả non. 	<ul style="list-style-type: none"> - Do Rệp vẩy xanh (<i>Coccus viridis</i>); Rệp vẩy nâu (<i>Saissetia hemisphaerica</i>); Rệp sáp hại quả (<i>Planococcus sp.</i>); Rệp sáp rễ (<i>Planococcus sp.</i>) gây ra. Chúng chích hút các bộ phận khí sinh, nhất là các phần non: lá non, chồi non, quả non làm các bộ phận này phát triển kém, cành lá vàng, quả rụng. - Các loài rệp sáp được bao bọc bằng một lớp sáp; khi bị rệp nặng lớp sáp này có thể bao phủ cả thân, cành, quả cà phê làm các bộ phận này không phát triển được. Ngoài ra, lớp sáp này còn ngăn cản không cho thuốc tiếp xúc với rệp, gây khó khăn trong việc phun thuốc phòng trừ. - Rệp sáp hại rễ chích hút phần cổ rễ và rễ tạo ra nhiều vết thương giúp các loài nấm gây hại dễ dàng xâm nhập gây hiện tượng thối rễ. Rệp sáp hại rễ kết hợp với nấm <i>Polyporus sp.</i> tạo ra một bộ phận gọi là măng sồng bao quanh rễ cây, là nơi rệp sinh sống và chích hút làm rễ cây không phát triển. - Đa số các loại rệp thường tiết ra dịch là môi trường thuận lợi cho <i>nấm muội đen</i> phát triển bao phủ trên mặt lá, cành và chùm quả làm hạn chế sự phát triển của các cơ quan này. Dịch này cũng là thức ăn của kiến, do đó nơi nào có rệp là có kiến, mặt khác kiến còn là nguồn lây lan của rệp. Kiến sẽ tha rệp từ nơi này sang nơi khác, kiến còn bảo vệ rệp khỏi sự tấn công của các thiên địch, không có kiến rệp sẽ không phát triển được. 	<ul style="list-style-type: none"> Dùng 1 trong các loại thuốc sau để phòng trừ: Cypermethrin (Shertox 5EC-50EC-5EW-25EW), Alpha-Cypermethrin (Fastac 5EC), Imidacloprid (Confidor 100SL, Yamida 10WP-100EC...), Acephate (Lancer 50SP-75SP, Binhmor 40EC...), Diazinon (Diaphos 50EC), Benfuracar (Oncol 5G-20EC-25WP),... <p>Rệp sáp gây hại trên chùm quả cà phê</p> <p>Rệp vẩy</p> <p>Rệp vẩy nâu</p> <p>Rệp vẩy xanh</p>

Mọt đục cành

Dấu hiệu	Nguyên nhân	Biện pháp phòng trừ
<ul style="list-style-type: none"> Mọt đục một lỗ nhỏ bên dưới các cành tơ hay bên hông các chồi vượt thành một tổ rỗng làm cành hay chồi khô héo và chết. 	<ul style="list-style-type: none"> Mọt xuất hiện chủ yếu trong các tháng mùa khô, bắt đầu phá hại từ tháng 9, 10, đỉnh cao vào tháng 12, 1. 	<ul style="list-style-type: none"> - Trồng cây che bóng. - Cắt bỏ phần cành bị mọt hại và đốt tiêu hủy (chú ý phải cắt bỏ đồng loạt). - Dùng các loại thuốc sau để phòng trừ: Tungatin 3,6EC, Amara 55EC, Tungmectin 1,9EC, Diaphos 50EC, Pyritox 200EC-400EC, Tungcydan 55EC-60EC, Penalty Gold 50EC,... <p>Mọt đục cành</p>

Sâu đục thân

Dấu hiệu	Nguyên nhân	Biện pháp phòng trừ
<ul style="list-style-type: none"> - Trên thân có các vết lằn vòng quanh dưới vỏ cây. - Trên cây bị sâu xâm nhập và đã vũ hóa bay đi, phát hiện các lỗ nhỏ tròn. - Trên các vết lằn, do nhựa bị tắc nghẽn không nuôi cây, lá non biến dạng, mép lá hơi xoắn, phiến lá không phẳng phiu, chuyển từ xanh bóng sang xanh đậm màu xỉn, toàn bộ cành lá phía trên đều bị vàng úa, cành cỗi. Cây dễ bị gãy gục ở đoạn sâu đục. 	<ul style="list-style-type: none"> - Sâu trưởng thành đẻ trứng vào vết nứt của vỏ thân rải rác hoặc thành từng cụm. Sau khi nở, sâu non đục vào gỗ, rồi đục ngoằn ngoèo quanh vòng cây, tiện ngang các mạch gỗ. Sâu đục tới đâu, đục phân và mạt cưa bịt kín đến đó. Khi sắp chuyển thành nhộng, sâu đục ra phía gần vỏ, cho tới khi vỏ sắp thủng thì dừng lại. Sâu lột nhộng ở gần vỏ. - Sâu phát triển quanh năm nhưng có 2 đợt chính vào tháng 4, 5 và 10, 11. Chúng hoạt động mạnh khi nhiệt độ cao, ánh sáng nhiều. 	<ul style="list-style-type: none"> - Trồng cây che bóng làm giảm cường độ ánh sáng. Tạo hình, tỉa cành cho cây có một hình thù cân đối, thân cây được che phủ từ trên xuống dưới. - Đối với cây mới bị hại nhẹ có thể dùng thuốc phun kỹ lên thân cây như: hoạt chất Diazinon (Diaphos 50EC, Diazol 10WP, Diazan 50ND), Tungcydan 55EC, Mocap 10G,... - Đối với cây bị hại nặng cần cưa cắt đoạn thân có sâu đem đốt tiêu hủy.